

ОГЛЯД СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПОРТФЕЛЬНОГО АНАЛІЗУ

При проведенні портфельного аналізу менеджери приватних та інституційних інвесторів обробляють значні масиви інформації, використовуючи кількісні інструменти аналізу інвестицій.

Комплексний підхід до проблеми управління портфелем і прийняття інвестиційних рішень пропонує так звана портфельна теорія. В основі портфельної теорії лежить припущення про те, що інвестор повинен отримувати компенсацію за прийнятий ризик і що можливо чисельне вираження співвідношення ризику і доходу. Замість аналізу характеристик окремих портфельних вкладень вона має справу з визначенням статистичних взаємозв'язків цінних паперів [1], що входять в портфель. Підхід розбитий на 4 етапи:

1. Оцінка всіх видів активів з точки зору очікуваних доходу і ризику;
2. Прийняття рішення про розподіл активів між різними класами інвестицій (наприклад, вкладення в нерухомість, акції, облігації);
3. Оптимізація прибутковості портфельних вкладень за очікуваними рівнями;
4. Оцінка результатів за кожним видом цінних паперів і класифікація ризиків на систематичні (пов'язані з ринку) і несистематичні (що відносяться до галузі економіки або виду паперів).

На початку 50-х рр. американський економіст, лауреат Нобелівської премії з економіки 1990 р Марковіц дав вирішення проблеми [2] їх визначення, використовуючи алгоритм квадратичного програмування (метод критичних ліній). З його допомогою інвестор може оцінити очікувану дохідність, стандартні відхилення і коваріації для визначення ефективної множини. Маючи оцінку своїх кривих байдужості, яка відобразить індивідуальний допустимий ризик, він може перейти до визначення оптимального портфеля, відзначаючи на графіку ті точки, де одна з кривих байдужості дотикається (але не перетинає) до ефективної множини.

З розвитком факторних (індексних) та інших моделей ризику, тобто спроб, які враховують основні економічні сили, систематично впливають на курсову вартість всіх цінних паперів, і появою в 80-х рр. високопродуктивних комп'ютерів визначення ефективної множини для кількох тисяч цінних паперів стало можливим в лічені хвилини. Такий процес застосування оптимізаційної техніки став називатися оптимізацією. Однак менеджерів-«оптимізаторів» відносно небагато, більшість інвесторів і менеджерів вважають за краще інтуїтивне і суб'єктивне прийняття рішень, ігноруючи системну і формальну

¹Аспірант кафедри системного аналізу та обчислювальної математики, Національний університет «Запорізька політехніка».

структуру і вважаючи, що «оптимізатори» знищують «артистизм» управління інвестиціями.

Портфельний аналіз в маркетингу - аналіз видів продукції (видів діяльності або видів проєктів) з використанням класифікації всіх товарних ринків фірми по двох незалежних критеріям вимірювань: привабливості ринку і конкурентної сили фірми на цьому ринку. Портфель фірми складається із стратегічних господарських одиниць, іменованих також стратегічними бізнес-одиницями. Портфельний аналіз ґрунтується на наступних принципах і технологіях [3]:

1. Чіткий розподіл напрямків діяльності по ринках товару або сегментам;
2. Використання індикаторів конкурентоспроможності і привабливості, що дозволяють порівнювати стратегічну цінність різних напрямків;
3. Зв'язок між стратегічним положенням та економічними і фінансовими показниками.

Висновки. Портфельний аналіз здійснюється з метою вироблення стратегічних рішень щодо напрямків розвитку багатопрофільної фірми. Фірма повинна розібратися, для яких комбінацій продуктів і ринків слід сформулювати цілісні самостійні стратегії, причому так, щоб вони як мінімум не протидіяли і не послаблювали інші стратегічні програми.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Ястремський О. І., Гриценко О. Г. Основи мікро-економіки / ББК 65.053 // Підручник, 2007. – 582 с.
2. H.M. Markowitz, K. Blay. Risk–Return Analysis: The Theory and Practice of Rational Investing (a four-volume series) (McGraw-Hill, 2014).
3. Abell, D. F. (1993). Managing with Dual Strategies: Mastering the Present – Preempting the Future. Simon and Schuster.